

Žeimenos kvartai

Prenumeruokite
laikraštį
2012 m.
Likite
su mumis!

Laikraštis Švenčionių krašto visuomenei

2012 m. rugpjūčio 4 d., šeštadienis. Nr. 58 (8078). Kaina 1,30 Lt

Laikraštis
leidžiamas nuo
1944 metų

Povilas ŠIMKAVIČIUS

Rengiama monografija „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“

„Vermės“ leidykla 2010 metais pradėjo rengti monografiją apie Kaltanėnų valsčių. 2011 m. sausio 22 d. Kaltanėnų Ugdymo ir turizmo centre vyko monografijos rengėjų, Kaltanėnų miestelio, Kretuonų, Labanoro ir Reškutėnų kaimų bendruomenių atstovų susitikimas. Tų pačių metų birželio 13–19 d. monografijos autorių pirmosios mokslinės kompleksinės lokaliųjų tyrimų ekspedicijos metu Kaltanėnų krašte pradėta rinkti autentiška medžiaga būsimai monografijai. 2012 m. liepos 16–22 d. vyko papildoma monografijos autorių mokslinė kompleksinė lokaliųjų tyrimų ekspedicija. Į keletą klausimų apie būsimą monografiją „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“ sutiko atsakyti monografijos vyrausioji redaktorė ir sudarytoja Danutė Grigienė.

„Vermės“ leidykla 2010 metais pradėjo rengti monografiją apie Kaltanėnų valsčių. 2011 m. sausio 22 d. Kaltanėnų Ugdymo ir turizmo centre vyko monografijos rengėjų, Kaltanėnų miestelio, Kretuonų, Labanoro ir Reškutėnų kaimų bendruomenių atstovų susitikimas. Tų pačių metų birželio 13–19 d. monografijos autorių pirmosios mokslinės kompleksinės lokaliųjų tyrimų ekspedicijos metu Kaltanėnų krašte pradėta rinkti autentiška medžiaga būsimai monografijai. 2012 m. liepos 16–22 d. vyko papildoma monografijos autorių mokslinė kompleksinė lokaliųjų tyrimų ekspedicija. Į keletą klausimų apie būsimą monografiją „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“ sutiko atsakyti monografijos vyrausioji redaktorė ir sudarytoja Danutė Grigienė.

Ekspedicijos dalyviai.

Pabradės URC nužudyta Rusijos pilietė

Nužudymu įtariama kita prieglobsčio
Lietuvoje prašiusi moteris

Rugpjūčio 1 d. Policijos departamentas pranešė, kad liepos 27 d. 11 val. 10 min. Pabradėje, Užsieniečių registracijos centro (URC) patalpose, rastas Rusijos Federacijos pilietės L. V. (gimusi 1949 m.) lavonas be išorinių smurto žymių. Atlikus med. ekspertizę, nustatyta, kad mirtis smurtinė (krūtinkaulio ir šonkaulių lūžimai). Įtariamoji Kazachstano pil. M. J. (gimusi 1964 m.) uždaryta į areštinę.

Atlikus medicinos ekspertizę paaiškėjo, kad Pabradėje esančiame URC, kuriame laikinai apgyvendinti į Lietuvą nelegaliai patekę asmenys iš kitų valstybių, buvo nužudyta Rusijos pilietė.

Pasak policijos pranešimo, negyva 63 metų Rusijos pilietė URC patalpose rasta negyva dar praėjusį penktadienį (liepos 27 d.). Ant jos kūno nebuvo pastebėta smurto žymių, tačiau atlikus medicinos ekspertizę paaiškėjo, kad moters mirtis – smurtinė. Ekspertai savo pirminėse išvadose nurodė, kad moteriai sulaužytas krūtinkaulis ir šonkauliai.

Įtariant Rusijos pilietės nužudymu pareigūnai sulaukė ir uždarė į areštinę 48 metų Kazachstano pilietę. Dėl įvykio pradėtas ikiteisminis tyrimas. URC vado pavaduotojas Stanislovas Galeckis teigė, kad tiek nužudytoji, tiek įtariamoji buvo pateikusios prašymus suteikti prieglobstį Lietuvoje. Nužudytoji Lietuvoje buvo viena, be šeimos. Rusijos pilietės kūnas buvo aptiktas gyvenamosiose patalpose, lovoje.

„Informacija apie galimą nužudymą kol kas disponuoja tik ikiteisminio tyrimo pareigūnai“, – S. Galeckio teigimu, centre apgyvendinti užsieniečiai dar nežino, jog kartu gyvenusi Rusijos pilietė galėjo būti nužudyta.

Ikiteisminiam tyrimui vadovaujanti Švenčionių rajono apylinkės prokuratūros prokurorė patikino, kad išorinių smurto žymių ant nužudytosios nepastebėjo nei ją apžiūrėjusi greitosios pagalbos medikė, nei ekspertai.

„Buvo pradėtas tyrimas mirties aplinkybei nustatyti, o antradienį ekspertai pateikė preliminarią išvadą, kad moters mirtis galėjo būti smurtinė“, – sakė ji.

„ŽK“ inf., parengta pagal Policijos departamento ir šalies žiniasklaidos pranešimus.

Kaip sekasi rengti monografiją?

– Tai didelis, bet labai įdomus darbas. Būsimoji monografija bus unikalūs, didelės apimties – daugiau kaip 1000 puslapių leidinys. Knygos tematika labai plati: gamta, istorija, archeologijos paminklai, žemės ūkio raida, kaimai, dvarai, ūkininkai, verslininkai, senolių prisiminimai, okupacijų padariniai, išsivadavimo kovos, kultūra, švietimas, etninė kultūra, tautosaka, kalba, dabarties faktai, įžymūs žmonės. Norisi pasidžiaugti, kad subūrėme solidų daugiau nei 50 straipsnių autorių kolektyvą. Tai žmonės, kurie turi sukaupę ar parašę daug svarbaus apie mūsų kraštą: archeologas Algirdas Girininkas, rašytojas Vytautas Ažušilis, kraštotyrininkė-muziejininkė Viktorija Lapėnienė, kalbininkė Angelė Vilutytė-Rimševičienė, pamiklosaugininkas Valdas Striužas, gamtininkas-gamtosaugininkas Andriejus Gaidamavičius, Švenčionių miškų urėdijos ekologė Ona Gylienė, miškininkas Jonas Barzdėnas, Švenčionių Mindaugo gimnazijos direktoriaus pavaduotoja Jūratė Guigienė, šio straipsnio bendraautorius ir net kelių monografijų jau parengtų straipsnių autorius Povilas Šimkavičius, Sigutė Mudinienė, Linas Stanaitis, Bronius Šablevičius iš Aukštaitijos nacionalinio parko, Audrius Aliukonis iš Labanoro regioninio parko. Gamtos skyriui mokslinius straipsnius rengia geologė Rimantė Guobytė, biologė Zofija Sinkevičienė, dirvožemininkė Virgilija Gregorauskienė, geografai Rimvydas Kuskas. Ekspedicijų metu surinkome daug įdomios ir vertingos istorinės, etnografinės medžiagos ir nuotraukų monografijos straipsniams. Nedidelė dalis straipsnių jau parašyta. Pirmąjį straipsnį „Anupras Ažušilis (Zabarauskas)“ apie savo tėvą, buvusį Kaltanėnų valsčiaus viršaitį praėjusių metų kovo mėnesį „Vermės“ leidyklai pateikė rašytojas Vytautas Ažušilis.

Degė apleistas namas

Rugpjūčio 2 d. 01.41 val. gautas pranešimas, kad Svirikų kaime dega apleistas (nenaudojamas) pastatas (12x9 m). Kai atvyko ugniagesiai gelbėtojai, medinis apleistas dviejų aukštų namas jau degė atvira liepsna. Išdegė du kambariai (po 4x4 m) ir juose buvę sėdaikčiai.

Parengta pagal
Priešgaisrinės
apsaugos
ir gelbėjimo departa-
mento pranešimą.

ISSN: 1648-1577

9 771648 157036

Kokie šių metų ekspedicijos tikslai?

– Praeitais metais vykusios ekspedicijos metu buvo renkama medžiaga apie šventes, papročius, tradicijas, liaudies mediciną. Norime, kad rengiamoje monografijoje archyvinė medžiaga persipintų su žmonių pasakojimais, kad kaip įmanoma daugiau būtų parašyta apie mūsų krašto žmones. Todėl šių metų ekspedicijos pagrindinis tikslas – surinkti kuo daugiau autentiškos medžiagos apie kaimų ir mokyklų istorijas. Pavyzdžiui, Viktorijos Lapėnienės rengiamame straipsnyje „Reškutėnų mokyklos vingiai“ planuojama pateikti 1950–2010 m. (iki mokyklos uždarymo) mokyklą baigusiu mokinių sąrašus ir mokytojų pavardes.

Gal galite papasakoti apie ekspediciją plačiau?

– Liepos 16 d. Kaltanėnų seniūnijos salėje, kurią nuo š. m. birželio 9 d. puošia pašventinti Kaltanėnų miestelio vėliava ir herbas, ekspedicijos dalyvius pradėjus darbus pasveikino ir pažadėjo visokeriopa remti monografijos rengimą

2 psl.

AUKSO TURAS JŪSŪ MIESTE

- BRANGIAI NUPIRKSIME JŪSŪ AUKSĄ
- AUKSO laužą ir dirbinius, stomatologinį AUKSĄ.
- DANTŲ KARŪNĖLES perkame ir neišardytas.
- Perkame Auksinius ir Sidabrinius laikrodžius.
- Superkame SIDABRĄ (juvelyrika, stalo įrankiai, indai, monetos, techninis sidabras).
- Perkame carinės rusijos, lietuviškas, kitų pasaulio šalių AUKSINES ir SIDABRINES MONETAS.
- Stambius gintaro gabalus.
- Porceliano ir molines figūreles.
- Vertingus paveikslus.

ATSISKAITOME GRYNAIS IŠ KARTO!
SU SAVIMI NEPAMIRŠKITE TURĖTI ASMENS
TAPATYBĖS DOKUMENTĄ!

www.auksolaikas.lt

GRYNO AUKSO
GRAMO KAINA
140 Lt

JŪSŪ LAUKIAME
ŠVENČIONYSE

RUGPJŪČIO 6 d.
NUO 9 VAL. IKI 12 VAL.

TURIZMO IR VERSLO INFORMACINIS
CENTRAS (muziejaus pastatas),
Laisvės a. 3, Švenčionys

JŪSŪ LAUKIAME
ŠVENČIONIŲ MIESTELIŲ

RUGPJŪČIO 6 d.
NUO 14 VAL. IKI 18 VAL.

ŠVENČIONIŲ MIESTO KULTŪROS
CENTRAS, Vilniaus g. 1,
Švenčionėliai

JŪSŪ LAUKIAME
ROKIŠKYJE

RUGPJŪČIO 7 d.
NUO 10 VAL. IKI 18 VAL.

KAVINĖ - RESTORANAS „PAGUNDA“
Respublikos g. 45,
Rokiškis

JŪSŪ LAUKIAME
ANYKŠČIUOSE

RUGPJŪČIO 9 d.
NUO 10 VAL. IKI 17 VAL.

VERSLO INFORMACINIS CENTRAS
Baranausko g. 2, (2 aukštas),
Anykščiai

Atkelta iš 1 psl.

Rengiama monografija „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“

seniūnas Tomas Rokickis.

Prieš pradėdamas darbus architektas, istorikas ir etnografas, daugelio knygų apie Lietuvos kaimus autorius Martynas Purvinas supažindino ekspedicijos dalyvius su kaimų istorijos ypatumais, pasidalino savo patirtimi renkant medžiagą ir pateikė klausimyną šia tematika.

Ekspedicijos dalyviai aplankė daug kaimų ir maloniai bendravo su jų gyventojais: Bronislava Veikutienė ir Veronika Veikutienė (Berniūnai), Ona Juknevičiūtė ir Aldona Mikėniene (Kretuonys), Antanina Dubonienė ir Robertas Dubonis (Murmos), Vytautas Bečelis, Ona Guobienė, Gražina Pozenkauskienė ir Birutė Vaitkevičiūtė (Kaltanėnai), Anele Jatulienė, Kristina Prunskutė, Vilhelmina Tijūnėliene, Jonu Valatka ir Antanu Veikučiu (Kukliai), Elena Balčiūniene, Elyte Mikštie, ir Edvardu Mikštu (Vaiciukiškė), Aldona Lazauskienė (Linkiškės), Broniumi Baroniūnu, Kęstučiu Drūteika, Vitoldu Gaižučiu, Zofija Malėniene, Gubertu Malėnu ir Genovaite Šlajiene (Ožkiniai), Romualdu Jatuliu (Vilnius), Rimute Pelėdiene (Seniškis), Brone Vaitkuviene (Šakališkė) ir daugeliu kitų. Surinkome daug vertingos informacijos, kuri bus panaudota rengiant straipsnius būsimai monografijai. Lietingi orai nesutrukdė sėkmingai įgyvendinti ekspedicijos tikslų.

Ekspedicijoje Kaltanėnų krašte jau antrą kartą daly-

vavo Vilniaus Gabijos gimnazijos istorikas Raimundas Trinkūnas, jam profesionaliai talkino gimnazistės Aigustė Starkutė ir Dovilė Daukšaitė bei Švenčionių Mindaugo gimnazijos gimnazistė kaltanėniškė Simona Braidokaitė. Apsigyvenome buvusios Kaltanėnų aštuonmetės mokyklos patalpose. Kaltanėnų UTC direktorius Kęstutis Lisauskas išnuomavo dviračius, kuriais pasiekėme visus aplinkinius kaimus.

Nuoširdžiai dėkoju monografijos rengėjams ir visiems mūsų krašto žmonėms už aktyvų dalyvavimą labai reikalingame ir prasmingame darbe. Būtų malonu, kad mūsų kaimų žmonės pasidalintų idomiais prisiminimais, nesidrovėtų pateikti knygai nuotraukų, giminių laiškų ir kitos medžiagos. Tik bendromis jėgomis galime parengti įdomią, visapusišką mūsų krašto istoriją. Be to, dabar daug kas renka giminių istoriją, piešia giminės medžius, tai irgi gali būti puiki medžiaga knygai, kurioje bus pasakojimų apie įdomius žmones, jų likimus.

Kada Kaltanėnų ir Labanoro herbai papuoš naujos monografijos „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“ viršelį?

– Monografijos parengimą „Kaltanėnai, Labanoras, Reškutėnai“ numatoma užbaigti iki 2015-ųjų metų. Tačiau knygos tiražą bus galima spausdinti tik gavus visą reikalin-

gą paramą (daugiau informacijos www.versme.lt).

Kviečiu visus šio krašto gyventojus padėti monografijos rengėjams surinkti kuo daugiau įdomios informacijos būsimai 100-tomės „Lietuvos valsčių“ serijos monografijai, kuri bus gražus paminklas šiam kraštui ir jo žmonėms. Informaciją teikti Danutei Grigieni, tel.: 8 689 69244, elektroninis paštas: danute.grigienė@gmail.com

Nuotraukos iš Povilo Šimkavičiaus ir Raimundo Trinkūno asmeninių albumų.

Reškutėnų muziejuje. Iš kairės R. Kunskas, V. Lapėnienė ir D. Grigienė.

Siuvėja Bronė Vaitkūnienė Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę pasiuvo trispalvę.

Vilhelminą Tijūnėliene kalbina Aigustė Starkutė.

Monografijos vyriausioji redaktorė ir sudarytoja Danutė Grigienė.

Monografijos rengėjų pasitarimas Kaltanėnų seniūnijos salėje.

Pas Aldoną Lazauskienę lankėsi Dovilė Daukšaitė.

Rūšiuojantys tausoja ir gamtą, ir piniginę

Per metus į Lietuvos sąvartynus patenka apie 1,1 mln. tonų komunalinių atliekų. Iki 70 proc. jų gali būti perdirbtos, nors yra išmetamos į bendrus konteinerius. Dažnam kyla klausimas, kodėl apskritai verta rūšiuoti atliekas? Visgi nauda yra neabejotina – sumažėja išlaidos atliekų išvežimui, tausojami gamtos ištekliai, mažėja į sąvartynus patenkančių atliekų kiekis.

Gaminami kasdieniniai produktai

Atliekų rūšiavimas ir jų perdirbimas yra naudingas ne tik kiekvienam gyventojui ekonomiškai, bet ir visai mūsų planetai. Išties, beveik visos atliekos gali būti dar kartą panaudotos. Dažniausiai rūšiuojamas stiklas, metalas, popierius, plastikas, drabužiai, elektronikos prietaisai, baterijos ir daug kitų nebereikalingų daiktų. Biologiškai skaidžios atliekos kaip maisto produktai, sodo, daržo atliekos dar gali būti naudingos jas kompostuojant ir vėliau naudojant kaip trąšą.

Iš perdirbtų atliekų yra gaminami produktai, kuriuos vartojame kasdien. „Stiklo butelis po perdirbimo dažniausiai vėl tampa stiklo buteliu. Iš perdirbto kartono gaminamos naujos pakuotės, dėžės. Laikraščiai, žurnalai, kitos popieriaus atliekos dažnai tampa higieniniu popieriumi. Vis populiariausias tampa iš perdirbtos žaliavos pagamintas biuro popierius, sąsiuviniai, užrašų knygelės. Iš plastiko gaunamos granulės, kurios naudojamos kaip žaliava

patiems įvairiausiems gaminams – nuo tušinuko iki PVC vamzdžių“, – pasakojo UAB „Ecoservice“ marketingo vadovė Inga Kovalionok.

Atliekos išvežamos nemokamai

Rūšiuojantys atliekas ne tik saugo gamtą – jie laimi taupydami pinigus. Visų pirma, surūšiuotų atliekų surinkimas ir išvežimas yra nemokamas, todėl sumažinus atliekų kiekį komunalinių atliekų konteineri, mokėti reikės mažiau. Be to, vertingesnes atliekas, tokias kaip butelius ar metalą galima ir parduoti. Produktus, pagamintus iš perdirbtų medžiagų, naudoti taip pat apsimoka – tokie produktai yra pigesni nei pagaminti iš „šviežios“ žaliavos.

Rūšiuojant galima žymiai sumažinti atliekų kiekį, kuris nugula sąvartynuose. Čia patenka didelė dalis biologiškai neskaidomų medžiagų. Gali praeiti tūkstantis metų, kol jos suirs. Pavyzdžiui, popierius gamtoje nesuirs 2 metus, konservų dėžutės – 90 metų,

3 psl.

